

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 75./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyedévre . . . . . 1 „

Egyes szám ára 10 kr.
Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Az E. K. E. felhívása.

Az E. K. E. (Erdélyrészi Kárpát-Egyesület) folyóiratából az „Erdély“-ből egy felhívást veszünk át, melyet az egyesület nem rég küldött szét Magyarországi törvényhatóságaihoz, s melynek célja a magyar turisztáság fejlesztése, emelése.

E felhívás a következő:

Diákturistáskodás.

Az E. K. E. választmánya a diák-turistáskodás érdekében a következő felhívást intézte a törvényhatóságokhoz:

Tekintetes Törvényhatóság!

A turisztáság hazánkban még nagyon kezdetleges állapotban van, holott úgy kulturális, mint közgazdasági szempontból igen fontos tényezője az jövő fejlődésünknek. A turisztáság nyomán természeti szépségeinknek becsé emelkedik, mert a köz javára értékesíthetjük azokat. A szegény nép új keresetforráshoz jut, mert a turisták igénybe veszik és megfizetik szolgáltatásait. Svájcban és Tirolban egész vidékek a turisztáságnak köszönhetik jólétüket.

Nálunk e tekintetben nagyon hátra maradtunk. Elismerjük, hogy nem lehetünk egyszerre turistánemzet. Az ifjúságnál kell kezdenünk a dolgot, ha eredményt akarunk elérni, mert az ifjúság fogékony a táj szépségei iránt, szereti a szabad természetet és tud gyönyörködni azokban a pazar változatokban, melyekkel hazánk oly gazdagon meg van áldva.

Tehát az ifjúságot kell mindenekelőtt beleszoktatnunk a turistáskodásba. Ez a mi célunk is. Szervezni akarjuk országsszerte az ifjúsági turistáskodást.

Mindenekelőtt összegyűjtjük azokat a helyeket, hol az ifjúság megszállhat és olcsón étkezhetik. Azután vasúton, hajókon kedvezményeket eszközünk ki számukra. — Az így összegyűjtött adatokat, városok, községek és kiránduló helyek szerint csoportosítva kinyomtatjuk, és diákigazolványokba foglaljuk, melyeket az iskolák igazgatói aláírnak és kiosztják a szünidők alkalmával a tanulók között.

Ekképen a turisztáságnak egészen új nemzedéket nevelünk,

TÁRCZA.

Selmeczbánya történetéből.

(Történelmi vázlat egy német nyelvű, mult századbeli kézirat felhasználásával.)
XXXIV.

I. Lipót császárt minisztereinek rossz tanácsai nem egy oly intézkedésre vitte rá, mi a magyarok kedélyét mindinkább felizgatta.

Midőn II. Rákóczy Ferenc kibontotta a harci lobogót, minden oldalról gyülekeztek a hivek zászlói alá. Bár hadai jobbra még gyakorlatlanok voltak, mégis csakhamar előre nyomult s 1703-ban elfoglalta a bányavárosokat s így Selmeczet is, de nemsokára visszavonult innét, mivel Schlick osztrák tábornok közeledett, s Rákóczy annak fegyvelmestert segével szemben még nem akart talán végzetessé válhatandó csatát kockáztatni. De rövid időre rá Bercsényi több győzelmet aratott a császáriak felett, úgy, hogy ezek hátrálni voltak kénytelenek, s Bercsényi megszállotta Selmeczbányát.

Az ur Magyarországon kétségtelenül Rákóczy volt az idő szerint s így a bányavárosok kénytelen kellelten meghajoltak előtte. Selmeczbányán Bercsényi (kit kéziratunk Pertseninek nevez) báró Höllenbach Gottfriedot bizta meg a bányák felügyeletével, ki is, mint Rákóczy által kinevezett kamaragróf, az itteni bányászatot vezette.

Höllenbachnak ugyancsak meggyült a baja a bányászattal vagy is inkább a bányászokkal. Hozzá voltak ezek már szokva mindenféle rakoncátlankodáshoz átöröklés útján; csak emlékezzünk vissza a bierbertárnai és finsterorti lázongásokra, melyek hire apáról fiura szállott. Mint akkoriban, most is a pénz volt az indító ok. A munkásokat ugyan is vagy nem tudták, vagy nem akarták ezüstpénzzel fizetni, s e miatt a bányászok, nosza, fölzendültek s oly fenyegetően viselkedtek, hogy Höllenbach báró, daczára pokoli

mely hasznos szórakozással, ismeretszerzéssel, utazással fogja eltölteni szabad idejét.

Minden ifjunak könnyű alkalma lesz megismerni hazája földjét, annak nevezetességeit s szépségeit, ezáltal látóköre tágul, ismeretei gyarapodnak.

De hiszen szükségtelen hosszasan megokolnunk, hogy törekvésünk a legnemesebb, a leghazafiasabb és így bizalommal kérhetjük a tek. Törvényhatóságot, hogy e törekvésünkben minket támogatni sziveskedjék.

Első feladatunk ugyanis összegyűjteni a diákszállásoknak alkalmas helyeket. Ezért azzal a tiszteletteljes kéressel alkalmatlan-kodunk, méltotasság intézkedni, hogy a városok, községek szállásai vendéglősei és áldozó lakosai felhivassanak, mikép a turista diákoknak mérsékelt árban éjjeli szállást, egyszerű reggelit, egyszerű ebédet és vacsorát adjanak és ezeknek árát külön-külön a tek. törvényhatóság útján nekünk bejelentsék.

Rendkívül nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy ezek az adatok pontosak, megbízhatók legyenek és legalább ez év végéig beküldessenek, mert már a jövő év tavaszán az első turistadiákrajt kibocsátani szeretnők.

Minden törvényhatóság területén van valamely nagyobb iskola de van történelmi nevezetességű hely is, természeti szépség is és így mindnyájunknak hasznos lesz, ha ezt a mozgalmat minél sikeresebben oldjuk meg.

Bizunk és remélünk tehát a tek. Törvényhatóság jóindulatában, hogy kérésünket meghallgatja és annak értelmében szives intézkedéseit mielőbb megteendi.

Örömmel üdvözljük az E. K. E.-t, mint ez eszme felkarolóját, mert reméljük, hogy azt meg is valósítja s kiragadja a turisztáságot abból a szűk mederből, melyben aránylag elég régóta halad, de minden nagyobb eredmény felmutatása nélkül.

Magyar turista egyesületeink, valljuk meg őszintén, eddig jóformán nem voltak egyebek mint helyi érdekű kirándulásokat rendező társaságok, szűk programmu társaságok. Elismerés illeti ezeket is egyes szép vidé-

nevének, ugyancsak szorongott. Megkísérlették szép szóval békíteni a zenebonáskodókat; hiába! Kérés, fenyegetés, mind nem használt semmit, még kenyérnek és husnak kiosztása sem hatott szelidítőleg a lázadt munkásokra.

Látván a dolgok ilyen állását, Höllenbach a végső eszközhöz nyult, s Rákóczyhoz fordult segítségért. Ez azután egy csapat harczost küldött Selmeczbányára; a marczona kuruczok azután nem vették tréfára a dolgot, s az első támadás alkalmával néhányat a zendülők közül lelőttek, másokat megsebesítettek, s a maradékot karddal, csákánnyal, fokossal szétverték. Ezzel le volt verve a bányász lázadás, de a bányamunkások éltök fogytáig halálos gyűlölettel voltak Höllenbach ellenében.

I. Lipót császár, mint a történelemből tudjuk, több ízben igyekezett békét kötni, s Széchenyi Pál kalocsai érseket küldé ki e célból, ki több ízben értekezett e tárgyban Bercsényivel, Károlyival sőt Rákóczyval is. Az alkudozásoknak azonban eredménye nem lett, mivel a magyar urak azt akarták, s igen bölcsen, hogy a kötendő béke külhatalmak kezessége által is biztosíttassék. Ez a követelés kissé sok volt a bécsi udvarnak s annak teljesítése nem illett terveikbe. De azért tovább folytak az alkudozások s Gyöngyösön, később az angol és németföldi, mint a közbenjáró hatalmak követeinek jelenlétében, Selmeczen is tartott értekeztet, de eredménytelenül.

Az épület, mely ez alkudozásra összegyűlni látta a magyar, a külföldi és az osztrák urakat; melynek termében felhangzott Bercsényi tüzes szava, melynek falai látták Rákóczy fenséges alakját: ledől már a kőbontó csákány és kalapács ütési alatt, a repesztő por robbanásai által; kis kápolnája maradt csak meg emlékül a lezajlott időkre, a Szt. Erzsébetkápolna.

Rákóczy fényes csillaga is letűnőben volt. 1708-ban Selmecz és a többi bányaváros a császáriak hatalmába került ismét. Elhallgatott a tárogató örökre,

keknek hozzáférhetővé tételéért, az ország sok természeti kincsét feltárni igyekvő működéseért; eddigi működésük azonban nem nyújt biztosítékot arra nézve, hogy a turisztáságot hazánkban is oly fontosságra emelik, hogy az közművelődésileg s közgazdaságilag is számottevő tényező legyen, amint az a külföldön, még olyan helyeken is, a melyek kevésbé szépek s érdekesek s így kevésbé alkalmasak is.

Városunk kiválóan alkalmas turista központ. Már maga a város fekvése olyan, mely nemcsak az országban, de a külföldön is ritkítja párját. A vidéke pedig, kiránduló helyei, a Szt. János, hodrusi tavak vidéke, a vihnyei út, Vihnye, a Rovna, a Paradicsom hegy, többé-kevésbé olyan szépek, melyeket örömmel szemlél az is, a ki rég ismeri már őket s gyönyörrel nézi az, a ki először látja. Nem egy, a svájczot megjárta turistától hallottuk, hogy különösen a hodrusi tavak vidéke feledteti vele a világhírű s az idegen turistáktól ellepett külföldi vidékeket.

Kinestet birunk mi városunk fekvésében, vidékének remek szépségében, s bár e kincs nincsen elrejtve mint az, a város lakosai nehéz munkával, verejtéssel ásnak ki a föld gyomrából, az még is kiaknázatlan, hasznát nem látjuk, mint Svájc, Tirol és Stájerország kevesbé szép vidékeinek lakosai kik az ezernyi ezer idegen forgalomból nemcsak megélnék, de gyarapodnak is.

Városunk szintén lehetne tárgya az érdeklődésnek; a mi vidékeinket is ellephetnék az idegen pénzes turisták rajai s akkor a hanyatló bányászat helyett még egy új keresetág adna kenyeret a lakosságnak.

Ámde ehhez feltétlenül szükséges, hogy városunkat megismertessük, hogy vidékünknek szépségéről, látni-

hirmondónak is csak egy maradt, ott van a nemzeti muzeumban; abból sem csal ki hangot soha senki, nincs is, a ki tudna hozzá.

A háborus idők után más isten csapása látogatta meg Selmeczet. 1710-ben kitört a pestis.

Krónikánk szerint 6000 embernél több esett e gyilkos ragály áldozatán. Mintegy hála jelül, hogy ez öldöklő angyal végre elhagyta e várost, a hatóság a mostani Szt.-Háromság-téren, melyet akkoriban „der obere Ring“-nek („felső piac“-nak) neveztek a Szt.-Háromság szobrát emeltette.

A most ecsetelt korszak más tekintetben is nagy jelentőségű Selmeczbányára nézve. A város ugyanis a majdnem szakadatlan harczok s a gyakori ragályok miatt annyi lakost vesztett, hogy a nagyon lepadt munkaerő pótlásáról kellett gondoskodni. Az ország maga nem szolgáltathatta azt, s így a határon túl, más tartományokból kellett munkásokat idehívni, és pedig többnyire a szláv tartományok voltak azok, melyekből százával vonult ide a munkásnép.

A német nemzetiségűek, kik száz- és száz éven át voltak itt az uralkodó elem, mindinkább fogytak, tért engedve a szlávoknak, kik folyton szaporodtak, növekedve számban még a németek ivadékaival is. Mert bizony megesezt az, — még manapság is tapasztalhatunk hasonlót — hogy a német szülék gyermeke, folyton tótokkal érintkezvén, nem csak tótul beszélni, hanem tótul gondolkozni is tanult, egy szóval: tót lett belőle és talán fanatikusabb, mint Svatopluk egyenes ágon leszármazott ivadéka; így van ez minden renegáttal.

S fájt az bizony a selmeczi németnek, hogy ismét be kell fogadnia a tótot, daczára minden szabadsalomlevélnek és kiváltságnak, mely szerint tót atyafi nem lehet a czéh tagja.

(Folytatása következik.)

valóságairól legalább hírből tudjanak azok, a kik mi helyt az idő engedi, áradatként keresik fel az érdekes látnivalóval kecsgető vidékeket.

A Szitnya-osztály, elismerjük, eleget tett működése óta a túristaság emelésére. A jó turista-utak, messzelátók tanusítják, hogy fennállása óta szakadatlanul működik, hogy vidékünknek gyönyörű látnivalóit feltárja, megmutassa. Az az egy pár idegen, ki ide nyaranta eltéved, örvend, hogy véletlenül ide került s alkalma van gyönyörködni elragadó bájában.

Ámde ez nem elég, és semmi.

Turista egyesületünknek most oda kell törekednie, hogy a feltárt kincsek ne heverjenek kamatozatlanul, hanem hogy azt lássák, látogassák, hova tovább mentül többen. Propagandát kell csinálni szóval, tollal; ismertetni kell városunkat s vidékét írásban, képen,

Nem tudjuk mi az, a mi mintegy megbénítja Szitnya-osztályunk működését, de a kik intézői, vezetői annak, gondolkozzanak rajta s tegyenek róla.

Az E. K. E. fiatal egyesület még s már is eredményeket, olyan eredményeket ért el, a melyeket más egyesületek sokkal több idő alatt nem tudtak s tudnak elérni.

Előttünk a példa! Kitartással, erős akarattal, egy kis buzgalommal sokat, sokat lehet elérni.

Néhány szó tűzoltóságunkról.

A felebaráti szeretet egyik legszebb nyilvánulása az önkéntes tűzoltóság. Az embertárs vagyónának, életének mentésére sietni, nem önérdékből; gyakran a saját életet is kockáztatni, nem nyereségvágyból, nem hitvány bérért, hanem a legönzettelenebb emberszeretettől sarkalva; ez az önkéntes tűzoltóság nemes feladata.

Hogy derék tűzoltóink e feladat teljesítésében nem maradtak hátra, ezt eddig is fényesen beigazolták. És mégis, egy sajnós tényt kell megállapítanunk. E tény az, hogy tűzoltóságunk, a helyett, hogy idő folytával mindinkább fejlődnek, hanyatlásnak kezd indulni. Ennek okát nem talán az önkéntes tűzoltóság tagjainak lanyhaságában keressük, hiszen elégszer volt alkalmunk annak ellenkezőjéről meggyőződnünk; de keressük és találjuk a közönség indolenciájában egyrészt, másrészt pedig abban, hogy tűzoltóságunknak nincs gyakorló mestere. Az első okra vonatkozólag tagadhatlan jelenségül minden elfogulatlan ember kénytelen elismerni, hogy a tűzoltóság tagjainak száma évről évre csökken. Egyik másik tag elhal vagy máshová költözik s nincs, a ki helyét pótolja. A közönség e részvétlensége a mily méltatlan, oly érthetetlen; hiszen saját érdekében volna a közönségnek, hogy amaz üdvös intézményt tőle telhetőleg pártolja minden rendelkezésre álló módon, a tagok számát önkéntes, tömegesebb belépés által szaporítsa. E helyett éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk. A tűzoltóság lelkes főparancsnoka, Pauer János, akadémiai titkár, ki iga-

Kilenczven év.

Goldbrunner Sándor életéből.

Goldbrunner Sándor nyug. polgármester és volt városi főispán e hó 12-én ünnepelte 90-ik születés napját.

Csak egy évtized hibázik egy egész évszázadhoz! Mily hosszú idő, mily kegyad ománya a jóságos sorsnak, hogy ezt az érdemekben elagottnak aránylag még a legjobb testi és szellemi épségben megélni engedje.

E kilenczven évhez egy egész történelem fűződik, még pedig oly történelem, mely széles e hazában és városunkban is erős hullámokat csapott, míg végre a békés fejlődés kikötőjébe ért.

Nemcsak az öreg ur iránti tiszteletből, de érdekességénél fogva is jónak látjuk kivonatlag közölni Szitnyai József polgármesterünk által irt: „Történelme az alsó-magyarországi kémlőintézet egyesületének“ című munkájából a következőket:

Goldbrunner Sándor született Selmezbányán 1807. évi február 12-én Középkiskolai tanulmányait a selmezi gimnásiumban kezdte és végezte; a philozophia első és második évi (1822—23 és 1823—24) tanfolyamát a győri kir. akadémián, a jogi tanulmányok első tanfolyamát (1824—25) az egri, második évi tanfolyamát pedig (1825—26) a pozsonyi kir. jogakadémián kitűnő sikerrel végezvén, a selmezi bányászati akadémiát 1827, 28 és 29 években ernyedetlen szorgalommal látogatta s a bányász diplomát 1830 évi augusztus hó 21-én jeles minősítéssel nyerte el.

Ezt megelőzőleg alig 22 éves korában mint kvalifikált bányajogász az alsó-magyarországi kerületi kir. bányatörvényszékhez auskultansnak nevezetvén ki, ott 1830. évi márczius 1-étől 1835. évi június hó 24-éig ezen minőségben és mint előadó helyettes működött.

zán szíven hordja az önkéntes tűzoltóság érdekét, javát, nagyon jól látja e hanyatlást s hogy ezt orvosolja, rendszabályzatot dolgozott ki, mely szerint a tűzoltóság kötelezővé tétetnek minden 20 éves életkorát elérte, s különben a felvétel társadalmi feltételeinek megfelelő férfira nézve; ha pedig a tényleges működésben testi fogyatkozás miatt meg volna akadályozva, vagy pedig nem akarna valaki tényleg működni, az illető, hasonlólag a hadmentesekhez, bizonyos díjat kötelezetnek évente fizetni. Miután az utóbbi megadótatás jogosultságához, illetve annak életbeléptetéséhez a kormánynak is van hozzászólása, ez pedig tudunkkal már több város ily értelmű szabályrendeletétől megvonta a jóváhagyást, nem akarjuk ezt bővebben fejtegetni, de Selmezbánya közönségéhez fordulunk azon hangsúlyozott felhívással, hogy végrevalahára, már saját érdekében is, tegyen le fásult nembánomságáról s karolja fel a helybeli önkéntes tűzoltóság ügyét. Nézzük csak a tisztviselők, a kereskedelmi alkalmazottak közt hányan vannak vajjon, kik a tűzoltóság tagjai?!

Bizony, ha összeszámlálnók, az eredményt maguk is röstellnék. Hát változtassanak rajta, ez társadalmi és erkölcsi kötelességük. De a tűzoltósághoz is fordulunk azon jóakaratu tanácsossal, gondoskodják róla, hogy ismét szakavatott, buzgó gyakorló mestere legyen. E nélkül a legjobb akarat mellett sem fejlődhetik intézményük, sőt úgy jár, mint a vén cigány, ki mindennap egy nótát feled. Vajha szavunk nem volna elhangzó szó a pusztában.

Különfélék.

— **Személyi hír.** Mint sajnálattal értesülünk Krausz Géza városi erdőmesterünk megbetegedett, de — mit őszintén kívánunk — fiatal, erős természete a bajt csakhamar le fogja győzni.

— **Kinevezések.** Bitszászky Ede a jeles nagybányai bányagazgató és címzetes ministeri tanácsos valóságos ministeri tanácsossá, — Svehla Gyula szélaknai bányahivatali főnök kir. főbányatanácsosi címmel és ranggal selmezi bányagazgatóvá, Szép Sándor selmezi bányagazgatói számellenőr számvizsgálóvá és tarnói Kostyál Béla cs. és kir. tűzérőhadnagy a selmezi bányagazgatói számvezetőséghez ideiglenes minőségű számtisztte nevezettek ki.

— **Halálozás.** Özv. Heinz Ádámné szül. Scharff Emilia tegnap szerdán reggel fél nyolcz óraker, 80 éves korában, végegyengülésben örökre elszenderült. A boldogult urnót nagy és előkelő rokonságon felül gyermekei, Heinz Augustza, Heinz Frigyes, Heinz Emma férjezett Scholcz Gyuláné, Heinz Viktória férjezett Händel Vilmosné, Heinz Hugó, Heinz Albert és családtagjaik gyászolják; de gyászolják a különféle jótékonyági és más egyletek is, melyek legtöbbjének alapító tagja volt a megboldogult. És gyászolják a szegények is, kik széles körben ismert jótékonyágát oly sokszor vették igénybe és kiken segíteni a nemes-

Ugyanezen időben tisztujítás lévén Selmezbányán, a városi tanácsnoki állásra pályázott és ezt habár 28 éves kora még nem ütötte a „senátor“ kormértékét. el is nyerte s 1843. évben városi bírónak, vagyis akkoron a város első tisztviselőjévé választott meg élete 36-ik évében. Az 1847—48 évi pozsonyi országgyűlésre Goldbrunner Sándor Selmezbányai, Scharff Nándor pedig Bélabánya képviselőjében követül küldetett ki. Ezen minőségben Goldbrunner Sándor bámulatos tevékenységet fejtett ki, miről az is tanuskodik, hogy 1848. évben visszajöveteléig (ápril 24-éig) 27 követjelentést terjesztett elő, melyekben az országgyűlés korszakot alkotó tárgyalásairól nemcsak érdekes, de tanulságos rajzot is nyújt.

Követ küldetésének befejezése után városi bírói állását 1848. évi ápril 25-én tartott tanácsülésben újból elfoglalván, azon nehéz feladatok megoldásához fogott, melyek rája távolléte alatt vártak s melyeket elejébe a későbbi nagy horderejű események gyors egymásutánja szabott. Közéletünknek ma elagott bajnoka élete legszebb korában (41 éves) és edzett tetterő által bátorilva felemelő lelkesedést meríthetett a tisztikar és a közönség azon bizalmából, hogy az ápril 25-én tartott tanács ülést követő napon nagy küldöttség menesztetett hozzája az országgyűlésen kifejtett tevékenységéért hálát s köszönetet kifejezendő.

Goldbrunner Sándor majdnem 70 évet meghaladó nyilvános szereplése alatt Selmezbánya közéletében a következő érdekesebb események merültek fel:

1831-ben az ázsiai nagy kolera pusztítása s az ez elleni védekezés. 1832-ben tűz a pachertáron, betörés a glanzenbergi telepházban; villámcsapás a város házába. 1834. felhőszakadás és árvíz a Garam mentében és Szénásfalva veszedelme. 1835-ben tisztujítás gyertyaszentelő boldogasszony ünnepén kora reggel gyertya és fáklyavilágítás mellett; a rögönbi-

lelkű urnó soha sem feledkezett meg. Temetése holnap pénteken lesz a különféle egyletek, iskolák és általában az egész lakosság nagy részvéte mellett.

— **Goldbrunner Sándor** nyug. városi polgármester és volt főispán 90 éves születés napja alkalmából számos oldalról lett üdvözölve. A selmezi városi tanács igen szépen szerkesztett átiratban üdvözölte a város egykori első tisztviselőjét. Goldbrunner Sándor erre Szitnyai József polgármesterünk előtt személyesen fejezte ki hálás köszönetét, mondva, hogy ő e városnak és e város közönségének hálával tartozik és mint elagott nestor kéri az egek ura áldását e városra és annak közönségére. Szíve mélyéből kívánja, hogy e város nemcsak anyagilag, de a műveltség és tudomány terén is fejlődjön és annak közönsége boldog legyen. Egyszermind felkérte a polgármestert, hogy e köszönetét a város közönsége előtt is tolmácsolja. Meghatottan és elérzékenyülve szorított ezután kezét egymással a volt immáron elagott és a mostani férfikora delén álló két polgármester. A tiszteletre méltó nestor áldásos köszönet kifejezését im a város közönségének tudomására hozzuk és meg vagyunk róla győződve, hogy városi közönségünk osztatlanul kívánja egykori polgármesterének, hogy ő még sokáig a legzavartalanabb boldogságban éljen!

— **Hazafias adomány.** A helybeli lyceumi ifjuság a f. hó 13-án megtartott hangverseny jövedelméből 10 frtot küldött szerkesztőségünkhöz azzal, hogy ezen összeget mint az ifjuság kegyeletes adományát, a honvédszobor gyűjtő bizottságának átszolgáltassuk. Ezt mi a legnagyobb készséggel megtettük és köszönetet mondunk a lelkes ifjuságnak e szép, hazafias adományaért.

— **Kisiklott a vonat...** Hol? Garamberzenze és Selmezbánya között, Kisiblye mellett. A mult hétfőn Selmezbánya felé robogó rendes személyvonat a kisiblyei órház közelében kisiklott nagy rémületet okozva az utasok között. Szerencsére nagyobb baj nem történt, minthogy a vonat egy órai késéssel érkezett be az itteni állomásra. — Újabb bizonyítéka ez a Garamberzenze—Selmezbánya közti vasuti vonal tarthatatlan állapotainak. Mint azt szakértők állítják, a kisiklás főoka abban keresendő, hogy a gépek (lokomotivok) ócskák s majdnem hasznavehetetlenek. Ez eset is nyomós bizonyítékul szolgál arra, hogy az eddigi mizerábilis állapotokon végre-valahára gyökeresen segíteni kell. Egyáltalában megköveteljük, hogy e kérdéssel felsőbb helyen is alaposabban foglalkozzanak s ne hagyjanak bennünket selmezieket ily kritikus vasuti forgalmi helyzetben. Különben a városunkat érdeklő vasuti kérdéssel legközelebb kimerítőbben fogunk foglalkozni.

— **Melanchton ünnep.** Mult kedden volt 400 éve annak, hogy Melanchton a nagy reformáció egyik legkimagaslóbb alakja született. Az ágostai evangélikus egyház ez emléknapot világszerte ünnepelte; városunkban a voltaképeni emlékünnap jövő vasárnapon lesz

raskodás behozatala, akasztófa felállítása, marhavész. 1836 újboli kolera járvány; a Boldogasszony menybenemeneteléről elnevezett templom tornyának kiépítése Kvacska Erzsébet hagyományából. 1840 Koburg Kohári Ágoston herceg első látogatása Szent-Antalban és városi küldöttség menesztése hozzája; a pesti nemzeti színház javára alapító díj megszavazása. 1841. Első katona állítás sorshuzás mellett; a bankaiak kérelme külön plébános kirendelése iránt. 1842. Magyar szüntársulat első szereplése Selmezbányán; az akadémiai hallgatók berohanása a városházába a tanács ülés folyama alatt; Schmidt Ferenc városi bíró halála. 1843. Tisztujítás, Goldbrunner Sándor városi bírónak, Antalffy József és Marschalko Teofil országgyűlési követé választatnak. 1845. Bárá Ritterstein Ágost főkamara gróffá nevezetett ki; a györgy-tároi völgy telepésekkel benépesített. 1847. István főherceg itt tartózkodása Grünne tábornokkal és Zichy gróffal; a selmezi takarékpénztár alapítása, mi Goldbrunner Sándor kizárólagos érdeme, mert ő volt az eszme megpendítője, a tervezet elkészítője és az alakulás intézője. 1848. márczius 15-ének első megünneplése márczius 20-án a Sembery teremben, az első felelős miniszterium első rendeleteinek közzététele ágyuzás mellett; általános öröm lelkesedés, hálaadó isteni tisztelet, Breznyik János hazafias beszédei; hála felirat V. Ferdinánd királyhoz, a nemzetörség szervezése, 300 puszka szerzése és kiosztása.

Az 1848-iki nagy események kezdetén Goldbrunner Sándor indítványára a város latin köriratu hatósági pecsétje magyar körirattal cseréltetett fel. Ugyancsak ő indítványozta, hogy a város ágyui a haza megmentésére a felelős kormánynak felajánltassanak. Ez indítvány egyhangulag elfogadtatott és Mészáros Lázár hadügyminister a legmelegebb köszönettel fogadta e hazafias határozatot annyival inkább, mert

— **Legujabb vasuti terv.** Visnovszky Sándor budapesti vállalkozó egy évi idő tartamra engedélyt nyert a kereskedelmi ministertől arra, hogy Ipolyszállástól Szete, Százd, Deménd, Magyarad, Szántó, Bori, Csánk, Varsány, községek érintésével Léváig, innen pedig Dobó-Berekalja, Solymos, Zsember, Báth, Tóth-Baka, Bakabánya, Uhliszko, Gyekés községek határain át Selmezbányáig és innét Banka, Hodrusbánya, Alsó-Hámoron át Zsarnóczáig vezetendő helyi érdekű vasuti vonalra az előmunkálatokat eszközölhesse. E tervhez legközelebb hozzá szólunk.

Farsang.

— **Diák-mulatság.** Szombaton tartotta a lyceumi ifjuság ez idei hangversenyét, mely a maga nemében nagyszerű sikereket aratott úgy erkölcsileg mint anyagilag. E farsangban alig volt mulatság, hol oly változatos vendégkoszorú lett volna jelen és talán nem is lesz már. A miña hangversenyt illeti az kitűnő volt. Csak nagy dícsérettel szólhatunk Fekete István tanár urról, ki a darabok kiválasztására és begyakorlására kiváló gondot fordított. Valódi öröm, igazi élvezet volt mindent végig hallgatni! Nem egy darabot kellett a lelkes fiataloknak megújraírniok, mert hisz kifogyhatatlan volt a taps, az éljen! Új élet kezdődött a táncszal. Hej azok a tour-ok, de hát még azok a csárdások, mely tüzesen járta azokat hevesvérű fiatalságunk! Ily jókedv mellett nem esoda, ha a tánc reggeli 5 óráig eltartott és még bizony akkor is sajnálva hagytuk el a termet. A hangverseny jövedelme volt; belépő díjakból 296 frt 30 kr. felülfizetésekből 48 frt 70 kr., összesen 345 frt. Kiadás volt 125 frt 63 kr. marad tiszta jövedelem 219 frt 37 kr. Ezen összegből a lyc. zenetársaság küldött a kolozsvári Mátyás szoborra 10 frtot és a helybeli honvéd szoborra 10 frtot: a fennmaradt összeget a tőkéhez csatolja, mely áll 52 frt 69 krajczárból. Ezen tőkéből fedezi a hangszerekre és a hangjegyekre tett kiadásait. Hangszerekre ez idén is 110 frtot költött és megvetette alapját könyvtárának is, melyben már is szép számmal találhatók zongora és hegedű kották, zenei lapok a tagok magán használatára. Felülfizettek: Jónásch Antal Salgótarjánból, Kachelmann Farkas, Kachelmann Károly, Panek Ödön, Simon Mihály Kőbányáról egyenkint 3 frtot. Jankó János 2 frt 20 krt. Kachelmann Johanna, Svehla Gyula, Szitnyai József, Vámosy Mihály Budapestről 2 frtot. Szöllőssy Manó, Wágner József 1 frt 20 krt. Cziczka Sándor, Joerges Ágost, Kapp Jakab, Krausz Kálmán, Oszvaldt Gusztáv, Steiner Bernát, Takáts Miklós 1 frtot. Lencső János 65 kr. Özv. Ocsovszky Vilmosné, Baumann Győző, Bolemann Ede, Gryllusz Vilmos, Heimann N. Jeszenszky Imre, Kinneth Győző, Lipsey Ádám, Mazol Emil, N. N., Pesthy Béla, Simon Lajos, Strbo Gyula 50 kr. Fizély Károly, Özv. Hittrich N. N., Osztróltzky Gyula, Vitalis István, Weiner Sándor 40 kr. Binder Lajos, Csiba István, Fiedler Jenő, Fodor József, Geist J., Hidvéghy Árpád, Jahn Vilmos, N. N., N. N., N. N., ifj. Marschalkó Gyula, Nyitray László, Szever János, Szép Vilma, Szlujka Pál, Berzeviczy Károly 20 krt. Lámer János 15 krt. Ertl János, Fabriczius D. 10 krt. A lyceumi zenetársaság úgy a felülfizetőknek, mint Özv. Tibély Ágostonné ó nagyságának, Bernhardt Adolf, Krausz V. Gy. és Schwott Lajos uraknak, kik egyéb szíveséggel támogatták, ez uton is hálás köszönetet mond.

A Szt. Erzsébet r. k. nőegylet által e hó 27-én vagyis farsang utolsó szombatján tartandó és hangversenynyel egybekötött táncmulatsághoz a meghívók már szétküldtek. A ki ilyent nem kapott volna s arra igényt tart, az sziveskedjék a rendezőséghez fordulni. A mulatság érdekessége és sikere érdekében a rendezőség nagyban teszi az előkészületeket és kiváltképen a hangverseny — már most mondhatjuk — nem csak tetszést, de élvezetességével feltűnést fog kelteni. A karzati közönség kényelme miatt számozott karzati helyek kaphatók.

A tűzoltó-bál holnapután szombaton lesz a Sembery teremben s minden jel arra mutat, hogy a szokott szép siker nem fog az idén sem elmaradni. De el is követnek ám mindent derék tűzoltóink, hogy a nagy báli konkurencia daczára is multságuk teljes sikerét biztosítsák. A vendégek jó ellátásáról ifj. Ochtendung Ignác bérlő fog előreláthatólag kifogástalanul gondoskodni.

— A Szkleno fürdőn évenként megtartatni szokott, jó hírnévnek örvendő erdővédek bálja az idén holnap után szombaton lesz a szkleno-fürdői nagy étteremben. Már eddig is igen sokan bejelentették eljövételüket és a rendezőség alig győzi a sok meghívót szétküldözni. Bock János vendéglős is mindent elkövet, hogy a báli vendégek magukat jól érezzék és maga a bál, mint az előbbi években is, fényesen sikerüljön.

Steingrube nagyközség feőpennai hévatala ezennel kijelenti a továbbá félreértések elkerülhetése végett is, hogy habár a Báldnak józú, élczes (amint kívánatos is) színezete lesz is, azért minden legszorosabban vett illemszabályok szerint fog lefolyni, tehát mindenféle más hírek, melyek egyes tervezetésekből is eredhettek, teljesen alaptalanok, *Főpenna.*

— A czipőgyári alkalmazottak által február 14-én a már is létesített czipőgyári önképző kör alapja javára rendezett, előadásokkal egybekötött táncmulatság igen jól sikerült. A műsor a következő volt: 1. Mézes hetek után. Monolog, előadták: Oberth István ur és neje Oberth Mária asszony. 2. Pókayné. Szavaltta Gyurcsák János ur. 3. Szív otthona. Völgyi Rózsa. Barna legény megy az utcán. Előadta: a rendezőség zenekara. 4. Bajos Jeremiás. Monolog, előadta: Lövy Ede ur. 5. Coriolán, Szavaltta: Patta Imre ur. 6. Az utolsó két korona. Monolog, előadták: Grellneth B. la és Lövy Ede urak. 7. Tót táncmester. Monolog, couplettel, előadta: Chvála Adolf úr. 8. Bál után. Walzer. Énekelte: Chvála Lajos úr. Az előadott darabok igen nagy lelkesedést és tapsokat arattak. A tánc pompás jó kedv és rend mellett hajnalig tartott. Felülfizetések: Schwarz Lipót czipőgyári igazgató 3 frt, Lestyánszky József 80 kr., R. Gy. 1 frt., Daubner János 10 kr. N. N. 25 kr. Bevétel: 149 frt 42 kr.; kiadás: 127 frt 42 kr. tiszta jövedelem: 22 frt és a mulatságra beszerzett diszitó tárgyak 25 frt értékben, melyek a czipőgyári körnek átadattak. Főrendező Chvála Adolf volt.

Farsangi siralmi

Kölesönházi Jeremiás családapának.

Bárcsak már itt volna hamvazók szerdája!
Bár már elnémulna Bunkó szárazfája!
Hová jutnék még ha sokáig így menne,
S a farsangolásnak vég-hossza nem lenne?!
Négy fel, — pedig jól fel nőtt lányom van nékem;
Mamájukkal járnak bálba mind a négyen. —
A legidősebbik, Dóra, harmincznál áll,
De azért szívében reményeket táplál,
Pedig tudom, ismét majd elmondhatja — oh:
„Hushagyó, hushagyó, engem itthon hagyó!”
A másik, Amanda, még csak huszonnyolczas,
S tán ezért csak olyan regényeket olvas,
Melyekben idősebb lányok mennek férjhez,
S ilyenkor hát ő is reményeket érez. —
A harmadik, Miczi, még nincs huszonhárom,
Kapós tánczosnő még mindig ő a bálon;
De mit ér ez minden, ha nincs komoly kérő;
És mulik az idő; otthon marad — félő. —
A negyedik, nő ez veszedelmes bunda,
Még húsz éves nincs a fitos Kunigunda.
Kérője is van már, s nővérin okulva
Hozzá is fog menni rövid idő múlva. —
Ezt a négy leányt hát s mamát ráadásul
Minden bálba vinni?! — A fejem is kábul!! —
Hogy fogja küldeni boltos, szabó, kertész,
Czipész, paszomántos, divatos, ékszerész
Számláját — hogy nyelné őket el a tenger; —
De hát mit csináljon a nobilis ember? —
Vajha legalább is Dóra vagy Amanda
Valamelyik bálon férjre is akadna.
De erre én nem sok reményeket tartok,
S így hát keservesen újból felsóhajtok:
Bár csak már itt volna hamvazók szerdája!
Bár már elnémulna Bunkó szárazfája!! —

Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttékért nem felelős a szerkesztő).

Nem tudom rosz szándékból-e, elég az hozzá azon áhír terjedt el városunkban, hogy én szabóüzletemet abban akarnám hagyni. A midőn e hirt határozottan teljesen alaptalannak és légből kapottnak jelentem ki, egyuttal tisztelettel vagyok bátor értesíteni a n. é. közönséget, hogy, nemesak hogy szabóüzletemet fel nem hagyom, hanem inkább azt a közelgő tavaszi idényre való tekintetből a legdivatosabb bel- és külföldi szövetekkel dúsan felszereltem. Eddig is kitűnőnek bizonyult szabásom pedig továbbra is alkalmazásban marad szabóüzletemben.

Ezt tudomásul venni kérve, maradok
kiváló tisztelettel
Selmezbányán, 1897. február havában
Singer Miksa.

H I R D E T É S E K.

Könyvvezetés, levelezés!

Egy elméletileg és gyakorlatilag igen jól képzett könyvelő hajlandó szabad óráiban helybeli kereskedő és iparos üzletek könyveit s levelezéseit, szerény díjazás mellett, vezetni és e téren utbaigazitásokat adni.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

A Kullik testvérek tulajdonát képező és Selmezen a kalvária dűlőben fekvő szántó és rét birtok magán jellegű árlejtés útján fog eladatni a legtöbbet igérőnek, a mely árlejtés Heinecz Hugó ügyvéd ur iró-dájában f. év márczius hó 3-án délután 2 órakor fog megtartatni. Kikiállási ár a becsár, vagyis 1500 frt. ennek 10%-át kell bánatpénzül letenni. 1—2

Hirdetmény.

Selmezen a Szent-háromság mellett fekvő s a legjobb karban levő 36/III. számú bérház, 17 lakó szobával, egy bolthelyiséggel, kerttel, szabadkézből eladó. Venni akarók a feltételeket megtudhatják a ház tulajdonosánál Szajbely Miranda urhőlgynél vagy Heinecz Hugó ügyvéd urnál. Határidő f. évi marczis hó végén, ezen idő multával ajánlatok többé el nem fogadlatnak. 1—3.

Tudomásul.

Azon áhíresztelésekkel szemben, melyek szerint én

czukrász-üzletemet

Ipolyságra akarnám áttenni és Selmezbányáról el akarnék költözni, kénytelen vagyok ezen az uton a leghatározottabban kijelenteni, hogy soha nem volt szándékomban Selmezbánya városából elköltözni és czukrász-üzletemet áttenni. E híresztelés tehát teljesen légből kapott és valótlan.

A midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, egyuttal tisztelettel kérem további nagybecsült pártfogását s maradok kitűnő tisztelettel

Tuschl Gusztáv, czukrász.

Üzlet-átvétel.

Alulírottak tiszteletteljesen tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy Zlinszky András ur

bérekocsi üzletét

f. évi február hó 10-étől átvettük.

Fuvar megrendelések Greguss Antal pék-, vagy Jahn Vilmos szabóüzletében kéretnek megtétetni. A midőn kiemeljük, hogy iparkodni fogunk a n. é. közönség igényeit minden tekintetben pontosan kielégíteni, egyuttal maradunk

Selmezbányán, 1897. febr. 10.

Teljes tisztelettel

Greguss Antal és Jahn Vilmos.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a legmodernebb igényeknek is teljesen megfelelőleg be-

szabóüzletemet

* A tavaszi idényre

a legdivatosabb, tartósabb és finomabb különféle bel- és külföldi szövetekkel dúsan felszereltem és azok nagy választékban állanak a tisztelt közönség rendelkezésére. A midőn ezt nagyra becsült tudomására hozni szerencsém van, egyuttal biztosíthatom arról, hogy üzletemben minden nemű öltönyök a legujabb és legdivatosabb kivitelben készülnek.

Becsés pártfogását kérve maradok
kiváló tisztelettel
Czimmel György
szabóüzlet-tulajdonos.